

Vasken ligger plant med bordpladen – en detalje, der normalt koster flere tusinde kroner ekstra.

Det er umuligt selv at planlime en vask, så køb den hos os, siger de køkkenfirmaer, der tager tusindvis af ekstra kroner for at planlime en køkkenvask. Det er naturligvis noget sludder – så her gør vi det hele til langt under den halve pris.

JO!

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Det er en udfordring, og lidt erfaring med en overfræser er en fordel. Tag det skridt for skridt, og mål en ekstra gang.

TIDSFORBRUG:

En dag eller to – lad være med at forhaste dig.

PRIS:

Cirka 4000 kroner – det er under halv pris. Prisen afhænger af de valgte materialer.

Alle kan planlime en vask

Nu har vi hørt den samme sang i årevis: Du kan klare meget selv, men at underlime eller planlime en køkkenvask, det er kun for professionelle køkkenfirmaer med store, dyre, præcise maskiner.

Vi har tidligere underlimet en vask og bevist, at det i hvert fald ikke er en umulig opgave for en habil gør det selv'er. Og nu slår vi endnu en myte ihjel: at planlimning, hvor vasken kommer til at ligge fuldkommen i niveau med køkkenbordspladen, er en umulig opgave for ikke-professionelle.

Det kræver lidt hånddelag og en stor grad af præcision, men hvis du er vant til at arbejde med træ og følger vores opskrift her, så kan du godt. Og du kan vel at mærke gøre det til en pris,

der ligger meget langt fra de høje priser, som køkkenfirmaerne normalt tager for en planlimning.

Traditionelt lægges køkkenvasken ned i et udsavet hul og hviler på en kant, der stikker ud på køkkenbordet. Vaskens opkant er en gedigen skidtsamler. Det er væsentlig mere elegant og hygiejnisk, når vasken lægges i plan med bordpladen.

Det kan udføres med to metoder: som planlimet vask, hvor vaskens traditionelle kant fræses fra oversiden ned i fuldkomment plan med bordpladen, eller som underlimet vask, hvor falsen fræses fra bordpladens underside. Her vælger vi at planlime vasken, og vi skal derfor fræse en fals, der skal passe med millimeterpræcision til vaskens ydermål.

Vasken

1 Mål vaskens ydermål nøjagtigt. Ofte er ydermålene angivet, men tjek alligevel, inden du laver din skabelon. Her er ydermålet 52 x 58,5 cm.

2 Mål vaskekantens tykkelse. Her er den 9 millimeter. Den fræsedede fals skal være 2 millimeter dybere end vaskekantens tykkelse, altså 11 millimeter.

3 Mål vaskens anlægskant. Vasken her har en 20 mm bred anlægskant hele vejen rundt. Det er til denne anlægskant, at falsen skal fræses præcist ned i bordpladen.

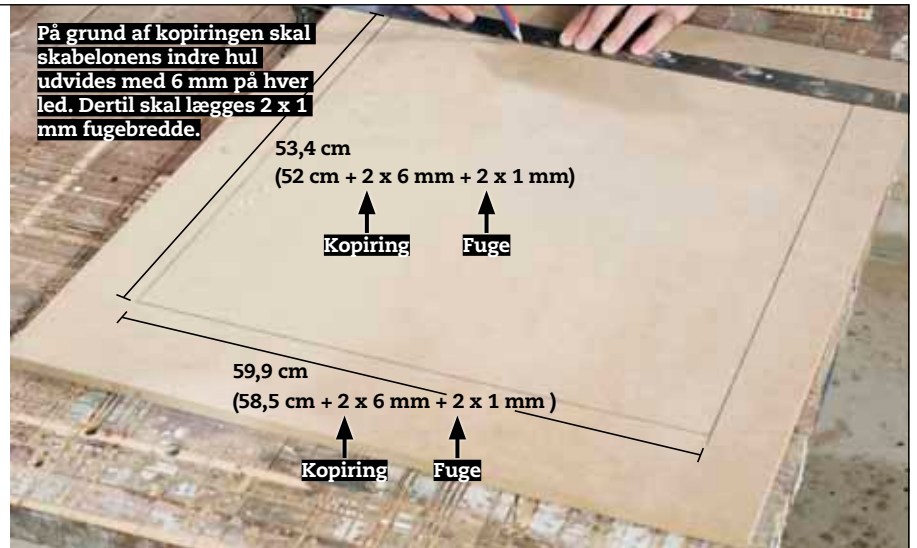
Lav en skabelon

Fræsningen foretages i tre tempi. Først fræses anlægsfalsen, der skal være én millimeter større end vaskens ydermål. Næste fræsning øger falsens bredde indad, så den passer til hele bredden af vaskekantens anlægskant. Tredje fræsning gennemsaver bordpladen med et passende hul, som vasken sænkes ned i.

Vi bruger overfræser til det hele af hensyn til præcisionen.

Første og anden fræsning foretages med den samme skabelon.

Fræseskabelonerne er her fremstillet af 12 mm mdf-plade på 70 x 80 cm, så der står en stabil yderkant tilbage, når vi har skåret hul til vasken.

1 Streg først vaskens ydermål præcist op, centreret på mdf-pladestykket. Mål 7 mm ud fra opstregningen (se beregning til kopiring herunder) på alle fire sider, og streg op igen.

2 Fræs skabelonen ud, præcis fra opstregningernes hjørne til hjørne. Brug parallelanslaget. Fræs langs indersiden af den yderste opstregning. Brug klodser som stop for fræsere.

3 Fastgør en anslagsliste under skabelonen. Den vil holde den valgte afstand til bordpladens forkant, når skabelonen placeres på bordpladen. Her er afstanden 5 centimeter.

KRAV TIL VASK OG BORDPLADE

Vasken: Der findes vaske specielt til planlimning, men de er hundedyre og svære at finde. Heldigvis kan de fleste standardvaske anvendes til formålet. Vasken bør have en stabil (stiv) anlægskant med en lodret, forholdsvis skarpkantet, yderopkant. Den skarpe kant gør det muligt at lægge en millimeter-tynd fuge mellem vaskens kant og bordpladen.

Bordpladen: Vi anbefaler, at du kun nedfælder vaske i massive hårdtræsplader og ikke i laminatplader. Her nedfældes vasken i en 38 mm stavlimet bordplade i asketræ.

Sådan regner du kopiringen med

Fræsejernet styres af en kopiring, som er en cirkelrund krave, hvis kant føres mod skabelonens kant. Fræsejernet stikker ud igennem kopiringen, og ringen har derfor større diameter end fræsejernet. Der skal tages hensyn til afstanden fra fræsejernet til kopiringens yderkant, når du laver en skabelon. Formlen er enkel: Kopiringens diameter minus fræsejernets diameter, divideret med to. Vi anvender en Ø 24 mm kopiring og et Ø 12 mm fræsejern og skal derfor lægge 6 mm til vaskens ydermål.

Første fræsning

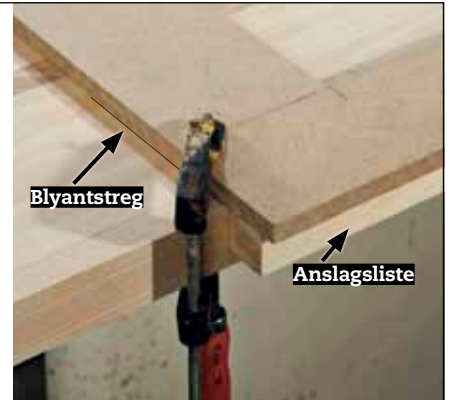
Nu begynder det egentlige fræsearbejde. Fra nu af gælder det om at være ekstra omhyggelig, særligt med denne første fræsning, der vil danne den eneste kant, der efterfølgende vil være synlig, også efter at vasken er monteret.

Overfræserens kopiring sikrer, at du kan føre fræseren helt tæt langs skabelonens inderside, uden slinger.

Fræs ad tre gange, hvor du hver gang stiller dybden lidt ned. Det klarer du lettest ved at bruge fræserens revolveranslag. Er du i tvivl om indstillingen, så læs vores overfræserkursus på www.goerdetselv.dk – og øv dig lidt på nogle pladestykker.

1 Placer fræseskabelonen på bordpladen, så det passer med det underliggende vaskeskab. Marker skabelonens placering med lette blyantstreger på begge ydersider.

2 Pres anslagslisten tæt mod bordpladens forkant, og fasthold skabelonen med skruetvinger.

3 Placer fræseren på skabelonen, og understøt sålens modsatte side med en stump mdf-plade, der holder sålen vandret. Pres fræsejernet ned, til det rammer bordpladen. Indstil og fastlås fræsedybden, her 11 mm. Fjern stumpen.

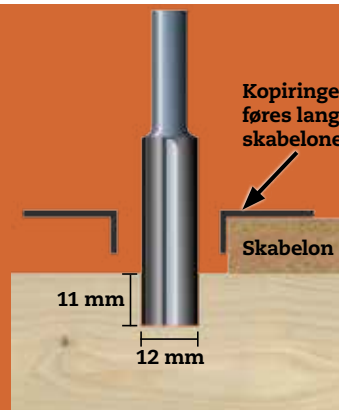
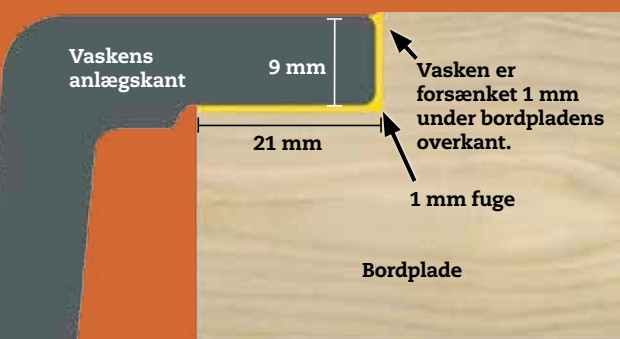
4 Hold fræseren præcis lodret, og fræs hele vejen rundt. Brug det pladestykke, du skar ud af skabelonen, som ekstra støtte for fræserens sål. Fræs i flere omgange, til fræsedybden er opnået.

5 Tjek, at fræsedybden er opnået overalt i fræsesporet. Læg mærke til hjørnernes lette runding, der er tæt på identiske med rundingen i vaskens hjørner.

SÅDAN SKAL RESULTATET SE UD

Vaskens anlægskant er lagt ned i en fræsning, der både er en millimeter dybere end vaskens godstykkelse og en millimeter bredere end anlægskanten, så der er plads til en tynd fuge.

FØRSTE FRÆSNING

Først skal afgrænsningen af falsen fræses. Et 12 mm notjern skal lave en 11 mm dyb rille, der fuldkommen nøjagtigt følger skabelonen.

VÆRKTØJ

Du skal bruge et ekstra langt fræsejern for at kunne bruge din overfræser som sav til denne opgave. Fræsejernet indkøbt i sæt er korte og kan knap levere den ønskede fræsedybde, når overfræseren er placeret oven på skabelonen. Invester i et fræsejern med ekstra længde. Notjernet til højre har en totallængde på 9 cm, det koster omkring 300 kr., men så kan det også anvendes til alle fræsningerne, også når du skal gennemskære den 38 mm tykke bordplade.

Anden fræsning

Nu skal vi have dannet den fals, som vaskens anlægskant skal hvile på. Uden den superpræcision, som køkkenproducenterne store maskiner kan mestre, er vi nødt til at lave falsen to millimeter dybere end vaskens tykkelse, så der er plads til en millimertynd fuger. Til gengæld får vi så effektivt lukket samlingen mellem vask og bordkant, så fugten lukkes ude fra det sårbare endetræ.

Vi bruger samme skabelon som før, men vi forskyder den 10 mm, først til den ene side og så skiftevis til de tre andre. Igen skal vi 11 mm ned og fræser ad flere gange. Da fræsejernets diameter er 12 mm, tager det hele falsen på en gang.

1 Forskyd fræseskabelonen 10 mm fra den oprindelige position. Mål fra dine oprindelige blyantsmarkeringer, og fræs én side ad gangen.

DET HAR VI BRUGT

Materialer

- Køkkenvask med anlægskant
- 38 mm bordplade i massivt træ
- Mdf-plade til skabeloner
- Fuge/klæbemasse (her Tec7)
- Lak
- Malertape
- Anslagslister

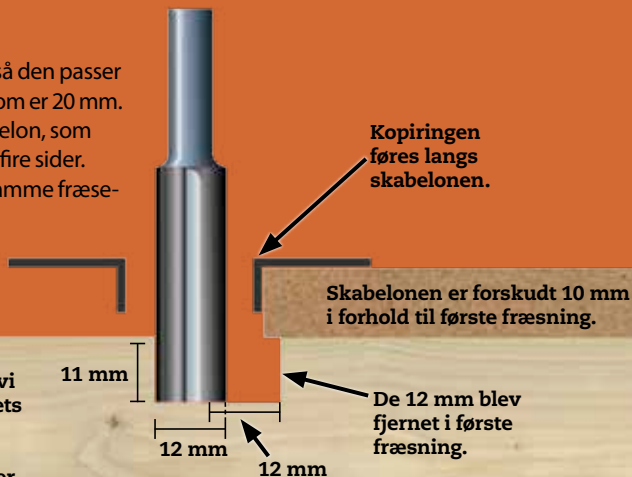
Specialværktøj

- Håndoverfræser
- 9 cm notfræsejern, Ø 12 mm

ANDEN FRÆSNING

Falsen skal nu fræses bredere, så den passer til vaskekantens anlægsgflade, som er 20 mm. Vi anvender samme fræseskabelon, som forskydes 10 mm indad fra alle fire sider. Fræs et spor ad gangen med samme fræsedybde, 11 mm, som ved første fræsning. Notjernets bredde på 12 mm vil sørge for tilstrækkelig bredde.

I første fræsning fjernede vi 12 mm materiale (notjernets diameter). Da skabelonen forskydes 10 mm, overlapper de to fræsninger hinanden.

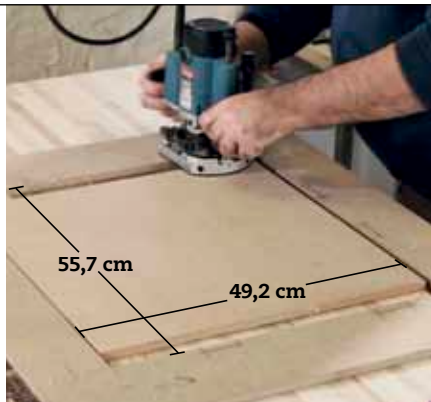

Skær hul til vasken

Vi skærer hullet til vasken ud med overfræseren, påmonteret det ekstra lange fræsejern. På den måde bevarer vi overfræserens uovertrufne præcision.

Først skal vi have fremstillet en ny skabelon. Den skal konstrueres, så vi ender med at have 21 mm tilbage af faldsen. Hulmålet bliver 55,7 x 49,2 cm.

Der skal også fræses plads til de monteringsbeslag, der skal holde vasken på plads, så dem lægger vi også ind i skabelonen. Husk, at du i opmålingen skal tage hensyn til kopiringen, der forskyder fræsejernet, ligesom ved de øvrige fræsninger. Når du er færdig, skal vasken passe præcist ned i hullet.

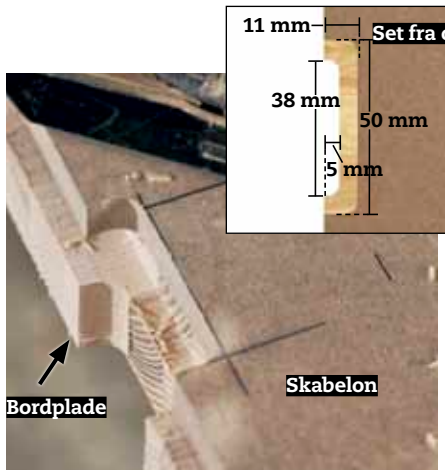
1 Følg den nye fræseskabelon. Fræs i flere omgange, indtil det lange fræsejern gennembryder den 38 mm tykke bordplade og efterlader hul til vasken.

2 Nu kan du fjerne bordpladestykket. Med lidt forsigtighed kan pladen lægges direkte på et arbejdsbord. Ellers kan du klodse den op. Husk, at underlaget blot skal være stabilt.

3 Vasken passer nu – næsten – i hullet. Men de seks monteringsbeslag stikker ud fra begge sider og fra forsiden.

4 Streg beslagenes placering op på skabelonen, og skær små indsnit, der passer til fræsning med kopiringen. De fræsede indsnit vil her blive 5 mm dybe og 38 mm brede, præcis nok til at beslagene kan passere og vasken kan lægges i.

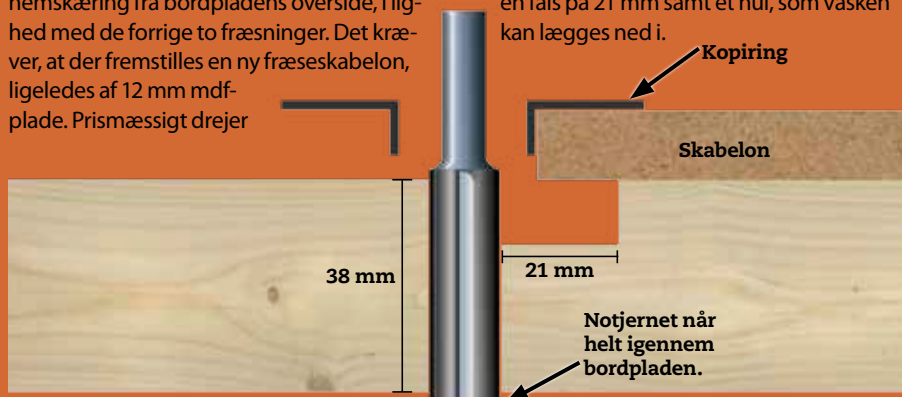

5 Afprøv monteringen. Det er vigtigt, at vasken ligger plant i faldsen, og at den ligger 2 mm undersænket.

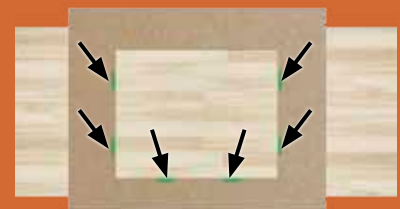
HULLET SKÆRES UD EFTER NY SKABELON

For at sikre stor præcision skærer vi hullet til vasken med overfræseren. Det indkøbte fræsejern med ekstra længde tillader gennemskæring fra bordpladens overside, i lighed med de forrige to fræsninger. Det kræver, at der fremstilles en ny fræseskabelon, ligeledes af 12 mm mdf-plade. Prismæssigt drejer

det sig kun om bagateller, og metoden er den samme som ved fremstilling af den første skabelon. Fræsningen skal efterlade en fals på 21 mm samt et hul, som vasken kan lægges ned i.

På vores vask er der seks beslag, der skal bruges til at gøre vasken fast.

GØR PLADS TIL BESLAGENE

Vasken er forsynet med et antal beslag, som der skal fræses ud til, før vasken kan komme på plads. Antallet af beslag kan variere fra vask til vask.

Klæb vasken fast

Bordpladen her skal behandles med køkkenbordsolie, både på for- og bagside samt på alle fræsede/udsavede kanter, for at forsegle mod indtrængende fugt.

Vasken skal herefter klæbes fast i den fræsede fals. Olie og klæber giver dårlig vedhæftning, så vi forsejler falsen med flere gange lak. Især falsens kant, der er kraftigt sugende endetræ, skal lukkes effektivt for at undgå fugtproblemer.

Som klæber har vi valgt Tec7, der udmærker sig ved at klæbe på stort set alle materialer og ved at give en fast, men smidig, fuge.

Tec7 findes i flere farver, og her har vi valgt sort fuge, der passer til vasken.

1 Slib kanten let. Fræsningen efterlader en smule "fræseskæg" i endetræet, men det er let at fjerne med slibepapir.

2 Laker falsen og endetræskanten. Den skal forsejles med flere gange lak. Pas på, at der ikke kommer lak ud på bordpladen, hvis den efterfølgende skal oliebehandles. Lakken skal tørre helt op, inden du kan klæbe vasken fast.

Beskyt bordpladen med malertape helt ind mod falsens kant. Pres det godt til.

3 Læg en god stribe klæber i falsens bund. Glat ud med en spartel, så falsens bund er dækket med et lag på 1 millimeter hele vejen rundt.

Gaffertape beskytter vaskens kant (malertape kan ikke hæfte her).

4 Pres vasken ned i falsen, og spænd beslagene, så vasken presses plant ned i fugemassen. Tjek, at der presses klæber/fugemasse op mellem vask og bordplade; hvis ikke må der efterfuges.

5 Fjern tapen efter en times tid, når fugemassen er hærdet så meget, at fugen ikke ødelægges. Herefter skal fugen hærde et døgn, inden du fortsætter.

6 Efter hærkning skærer du fugen i plan med bordpladen. Kør med en hobbykniv, hvor bladet "glider" plant med vaskens overside. Bordpladen kan efterfølgende oliebehandles.

Vasken ligger praktisk og elegant planlimet en millimeter under bordpladens overside.